

Sygn. akt III UK 118/19

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania K. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

o rentę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 11 marca 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 15 listopada 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. oddala wniosek organu rentowego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) wyrokiem z dnia 15 listopada 2018 r. oddalił apelację wnioskodawcy K.G. od wyroku Sądu Okręgowego w R. z dnia 29 września 2017 r., którym oddalono jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 7 lipca 2016 r. odmawiającej wnioskodawcy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy bowiem komisja lekarska ZUS uznała go za zdolnego do pracy.

W wyrokach Sądów *meritii* przyjęto, że wnioskodawca, posiadający wyższe wykształcenie administracyjne, będąc ostatnio zatrudniony na stanowisku Prezesa Zarządu Banku (...) w Ż. nie jest niezdolny do pracy w myśl art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 53, dalej jako ustawa emerytalna). Z opinii biegłych lekarzy z zakresu diabetologii, kardiologii, medycyny pracy wynika, że cukrzyca typu 2 ma przebieg stabilny, bez powikłań narządowych, podobnie jak choroba niedokrwienna serca. Niedowidzenie oka lewego oraz zez rozbieżny zostały wniesione do „ubezpieczenia” i nie stanowiły przeszkody do wykonywania pracy zarobkowej, zaś zaćma jest dopiero w fazie początkowej. Przewlekłym schorzeniem jest choroba kręgosłupa, ale aktualnie przebiega bez objawów korzeniowych, stosowana farmakoterapia i leczenie usprawniające w ramach rehabilitacji ambulatoryjnej przynoszą poprawę. Sąd Apelacyjny wskazał, że opinia biegłego lekarza neurologa była wewnętrznie sprzeczna a przyjęcie w tej opinii, iż wnioskodawca jest na okres 12 miesięcy niezdolny do pracy umotywowane zostało „potrzebą kontynuowania leczenia i prowadzenia leczenia w trybie planowym”. Biegły miał wyraźne kłopoty z odróżnieniem przesłanek warunkujących prawo do świadczenia rehabilitacyjnego oraz renty z tytułu niezdolności do pracy i dlatego sam zasugerował posłużenie się przez Sąd orzekający opinią biegłego z zakresu medycyny pracy, który to biegły takiej niezdolności nie stwierdził. Brak niezdolności do pracy powodował, że wnioskodawca nie spełniał łącznie przesłanek z art. 57 ust. 1 ustawy emerytalnej warunkujących przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Wnioskodawca w całości zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego skargą kasacyjną, zarzucając naruszenie przepisów postępowania w sposób, który miał istotny wpływ na wynik sprawy, to jest: 1) art. 378 § 1 k.p.c. polegające na nierozpoznaniu przez Sąd drugiej instancji jednego z zarzutów podniesionych w apelacji wnioskodawcy, tj. zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 232 k.p.c. w związku z art. 278 § 1 k.p.c., przez oparcie wyroku na dowodzie z opinii biegłego z zakresu medycyny pracy, który to biegły, będący innej specjalności niż neurologia a zatem nieposiadający wiedzy specjalistycznej z zakresu neurologii nie był uprawniony do oceny stanu zdrowia neurologicznego wnioskodawcy, a w efekcie Sąd orzekający nie był uprawniony do dokonywania ustaleń faktycznych w oparciu o opinię biegłego z zakresu medycyny pracy w zakresie w jakim kwestionował on wydaną już w sprawie opinię biegłego sądowego neurologa korzystną dla wnioskodawcy; 2) art. 382 k.p.c. w związku z art. 217 § 1 k.p.c. w

związku z art. 227 k.p.c. polegające na nieprzeprowadzeniu przez Sąd drugiej instancji uzupełniającego postępowania dowodowego przez pominięcie wniosku wnioskodawcy i zaniechanie przeprowadzenia dowodu z opinii uzupełniającej biegłego lekarza neurologa.

W oparciu o powyższe zarzuty wnioskodawca wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu lub innemu sądowi równorzędnemu.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podano, że jest ona oczywiście uzasadniona, ponieważ zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza art. 378 § 1 k.p.c. i 382 k.p.c. Sąd drugiej instancji nie rozpoznał bowiem wszystkich zarzutów apelacyjnych podniesionych w apelacji, jednocześnie pomijając złożony przez wnioskodawcę wniosek o przeprowadzenie uzupełniającej opinii biegłego lekarza neurologa, która rozstrzygałaby zachodzące w sprawie wątpliwości.

Jednocześnie w ocenie wnioskodawcy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do następujących pytań czy 1) w sprawie dotyczącej ustalenia niezdolności do pracy w zakresie stanu neurologicznego wnioskodawcy, jako konwalidowana przez sąd może stanowić dowód opinia biegłego lekarza medycyny pracy, kwestionująca uprzednią opinię biegłego lekarza specjalisty neurologa; 2) czy sąd orzekający jest uprawniony do oceny stanu zdrowia neurologicznego wnioskodawcy w oparciu o opinię wydaną przez biegłego lekarza medycyny pracy, traktując wiadomości specjalne lekarza medycyny pracy jako równoważne, a zatem konwalidujące wiadomości specjalne pominięte w opinii biegłego lekarza neurologa.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o oddalenie skargi i zasądzenie od wnioskodawcy na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem kolejnej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest zwykłym środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania przede wszystkim w celu ujednolicenia wykładni przepisów stosowanych przez sądy, wyjaśnienia istotnych kwestii prawnych dotychczas niewyjaśnionych w orzecznictwie oraz wyeliminowania orzeczeń oczywiście wadliwych i naruszających prawo.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania odwołuje się do przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Skarżący nie wykazał jednak, że w sprawie występuje zagadnienie prawne bądź skarga jest oczywiście uzasadniona.

Przed wszystkim należy zauważyć, że tak ujęte w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu wzajemnie się wykluczają. W orzecznictwie przyjęty jest pogląd, że nie można twierdzić, iż skarga jest oczywiście uzasadniona (co ma miejsce wówczas, gdy stwierdzone naruszenia prawa są widoczne na pierwszy rzut oka, bez pogłębionej analizy prawnej) i że jednocześnie w sprawie występują poważne zagadnienia prawne, które wymagają zaangażowania Sądu Najwyższego w dokonanie pogłębionej interpretacji niejasnych przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). To co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi nie może być

jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2012 r., I UK 118/12, LEX nr 1675225). Zatem nie do pogodzenia z oczywistością skargi jest stawianie w niej zagadnień prawnych, wymagających rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, ani wskazywanie na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, LEX nr 1365662).

Niezależnie od powyższego, jeśli skarżący powołuje jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego powinien mieć na uwadze, że zagadnienie prawne jest to zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wnioszek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno zatem nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51; z dnia 10 stycznia 2012 r., I UK 305/11, LEX nr 1215784; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 14 kwietnia 2015 r., II PK 217/14, LEX nr 678073; z dnia 28 października 2015 r., I PK 17/15, LEX nr 2021940; z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, LEX nr 2090999). Ponadto przez istotne

zagadnienie prawne, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., należy rozumieć problem o charakterze prawnym, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozwiązanie stwarza realne i poważne trudności. Problem ten musi mieć jednocześnie charakter uniwersalny, przez co należy rozumieć, że jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw. Jednocześnie, chodzi o problem, którego wyjaśnienie byłoby konieczne dla rozstrzygnięcia danej sprawy, a więc pozostający w związku z podstawami skargi oraz z wiążącym Sąd Najwyższy, a ustalonym przez sąd drugiej instancji, stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), i także w związku z podstawą prawną stanowiącą podstawę wydania zaskarżonego wyroku (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, LEX nr 1375467). Wskazać również trzeba, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozmieleniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 nr 13, poz. 5; z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578; z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383; z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934).

Kierując się powyższymi rozważaniami należy stwierdzić, że przedstawione w skardze kasacyjnej „zagadnienie prawne” nie spełnia wymogów przewidzianych dla wskazanej przez skarżącego przesłanki przedsądu (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), ponieważ skarżący nie wskazał jakiegokolwiek przepisu, na tle którego miałyby się to zagadnienie ujawnić, a ograniczył się jedynie do sformułowania pytania co do oceny materiału dowodowego w kontekście sformułowanych w apelacji zarzutów. Skoro w ramach przesłanki występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący formułuje pytania bez odniesienia ich do jakichkolwiek

przepisów prawa, to samo w sobie nie pozwala to na ocenę, czy przedstawione zagadnienie ma rzeczywiście charakter zagadnienia prawnego. Ponadto zagadnienie prawne zostało sformułowane w sposób kazuistyczny, zmierzający do uzyskania rozstrzygnięcia adekwatnego do konkretnych okoliczności sprawy a także nie zostało wskazane na czym polega „istotny” charakter zagadnienia z punktu widzenia publicznoprawnej funkcji skargi kasacyjnej.

Odnosząc się z kolei do przywołanej we wniosku oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy w pierwszej kolejności nadmienić, że w judykaturze przyjmuje się, iż oczywista zasadność skargi, przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że doszło do kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13, LEX nr 1402642 oraz z dnia 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14, LEX nr 1621619), a przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, LEX nr 560577 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 18/14, LEX nr 1522063). W ugruntowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że skarga kasacyjna, która nie stawia zarzutów naruszenia prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.), jednocześnie pomija, że dopuszczalne zarzuty podstawy procesowej mają znaczenie, gdy uchybienie przepisom postępowania mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), a więc na zastosowanie prawa materialnego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 2 lipca 2009 r., I UK 37/09, LEX nr 529678 oraz z dnia 9 lipca 2014 r., I PK 316/13, LEX nr 1511811). Brak zatem w skardze kasacyjnej zarzutu naruszenia prawa materialnego i ograniczenie podstawy procesowej tylko do zarzutów, które zasadniczo z modelem skargi kasacyjnej są sprzeczne z reguły nie uzasadnia jej wniosków (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 września 2008 r., II UK 5/08, LEX nr 784941). Utrwalony jest także pogląd, że skoro zgodnie z art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów i oceny dowodów, a Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, to i o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie można wnioskować na podstawie

zakwestionowania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 września 2012 r., V CSK 529/11, LEX nr 1222170 oraz z dnia 13 lutego 2014 r., I UK 408/13, LEX nr 1646932).

Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z motywami zaskarżonego wyroku nie pozwala stwierdzić, aby spełnione zostały przesłanki pozwalające przyjąć, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Teza o oczywistej sprzeczności zaskarżonego orzeczenia z prawem opiera się na założeniu, że Sąd Apelacyjny naruszył art. 378 § 1 k.p.c., przez nierozpoznanie wszystkich zarzutów apelacji oraz naruszył art. 382 k.p.c. bowiem nie przeprowadził uzupełniającego postępowania dowodowego w postaci opinii uzupełniającej bądź nowej opinii biegłego lekarza sądowego neurologa. Tymczasem Sąd Apelacyjny odniósł się do zarzutu apelacji dotyczącego naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 233 § 1 k.p.c., wskazując, że prawidłowe było stanowisko Sądu pierwszej instancji odmawiające przyjęcia mocy dowodowej jednostkowej opinii biegłego lekarza neurologa. Biegły ten w swojej opinii pominął bowiem zawodowe kryteria orzecznicze, co konwalidowane zostało w opinii biegłego sądowego z zakresu medycyny pracy. Sąd Apelacyjny zwrócił przy tym uwagę, że opinia biegłego sądowego neurologa była wewnętrznie sprzeczna i szczegółowo uzasadnił swoje stanowisko w tym przedmiocie, podobnie jak przyczyny oddalenia wniosku skarżącego o przeprowadzenie dowodu z opinii kolejnego biegłego lekarza sądowego neurologa. Obowiązująca ustawa emerytalna, definiując niezdolność do wykonywania pracy zarobkowej jako przesłankę prawa do renty - w przeciwieństwie do poprzedniej ustawy z 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, która wiązała tę przesłankę z niezdolnością do dotychczasowego zatrudnienia - jednoznacznie odnosi ją do zdolności do pracy zgodnej z poziomem kwalifikacji. Podkreślić także trzeba, że art. 382 k.p.c. w powiązaniu z art. 381 k.p.c. określa podstawę rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji. Z regulacji tej wynika, że sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym, co oznacza uprawnienie tego sądu do ewentualnego uzupełnienia ustaleń faktycznych zależnie od potrzeby. Postępowanie dowodowe sąd ten przeprowadza wówczas, gdy jest to celowe w okolicznościach sprawy. Dotyczy to także dowodu z

opinii biegłych - art. 278 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 1997 r., II UKN 131/97, OSNAPIUS 1998 nr 3, poz. 100).

W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny w nawiązaniu do poczynionych ustaleń faktycznych wyjaśnił z jakich przyczyn uznał za zbędne uzupełnienie postępowania dowodowego a Sąd orzekający dopuszcza dowód z kolejnej opinii biegłych lekarzy, gdy opinia już wydana w sprawie wzbudza jego wątpliwości, a nie dlatego, że jedna ze stron jest niezadowolona z wyników dotychczasowego postępowania dowodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2002 r., II UKN 266/01, LEX nr 564472). W postępowaniu o prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy sąd nie ma obowiązku uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych tak długo, aż strona udowodni tezę korzystną dla siebie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2002 r., II UKN 701/00, LEX nr 559961). Wielokrotnie Sąd Najwyższy wyrażał pogląd, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii, gdyż odmienne stanowisko oznaczałoby przyjęcie, że należy przeprowadzić dowód ze wszystkich możliwych opinii biegłych, aby upewnić się, czy niektórzy z nich nie byłiby tego samego zdania, co strona (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99, OSNAPIUS 2000 nr 22, poz. 807; z dnia 14 maja 1997 r., II UKN 108/97, OSNAPIUS 1998 nr 5, poz. 161; z dnia 18 września 1997 r., II UKN 260/97, OSNAPIUS 1998 nr 13, poz. 408; z dnia 10 grudnia 1997 r., II UKN 391/97, OSNAPIUS 1998 nr 20, poz. 612). W tym stanie rzeczy nie sposób uznać, że złożona skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ Sąd Apelacyjny w sposób oczywisty naruszył prawo.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy oddalił wniosek organu rentowego o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego bowiem w odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wnosił jedynie o oddalenie skargi. Tymczasem koszty odpowiedzi na skargę kasacyjną, w której nie wskazano argumentów dotyczących przyczyn kasacyjnych (art. 398⁹ § 1 k.p.c.) uzasadniających odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie mogą być uznane – w razie odmowy przyjęcia

skargi do rozpoznania – za koszty celowej obrony w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2015 r., V CSK 353/14, LEX nr 1628961 czy z dnia 20 sierpnia 2014 r., II CSK 77/14, OSNC 2015 nr 7-8, poz. 91).